

Ese de două ori in septimana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiuul de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adresezo de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a o 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuul publicatiuniloru se se antieipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Invetiamentulu poporalu.

Formarea politica. — Reconstituirea societatii pe temeliu liberale este rezultatulu unei reactiuni mai multu ori mai pucinu acute a claseloru, ce au fostu lipsite de libertate. Dupa reconstituire, fiindu satisfacute prin libertatea castigata, aceste clase numai au motive, prin care s'ar sentí indemnate a inriuri asupra vietii comune. Ele éra-si se alina, urmandu-si ca pana aici lucrarea dilnica indatinata. Dar' nu multa vreme potu urmá acésta lucrare pacinica. In societate totu mai este o parte, care din interesu ori prin eurentulu de idei in care se afla totu mai adera la trecutu. Dupa ce s'au molcomitu masele, acésta parte éra-si se ivesce la supraféci'a vietii si anume — in reactiune contra realcatuirii sociale. Ea voiesce se asieze societatea pe temeliile, pe care a fostu constituita in trecutu. — Deci lupt'a éra-si pornesce: poporulu éra-si este indemnatu a luá parte la portarea vietii publice, pentruca sè conserveze cascigurile. In deobsce popórele se misca fórté anevoia in acésta lupta de conservare. Omenii par' a crede, cá nu li se póte luá, ce odata au cascigatu. Numai atunci dar', candu aderintii sistemulu vechiu ataca de a dreptulu bazele reconstituirii, poporulu se redica cu intréga sa energia, devenindu adese-ori mai viforosu decâtu in lupt'a sa de reformare, ba abusandu chiar de positi'a sa, — precum am vediutu-o la francezi. Déca inse ataculu este mascatu si numai indirectu indreptatu contra baseloru societatii, trebuiescu cele neobosite agitatiuni, pentru-ca sè scótemu poporulu din molcomi'a sa.

In lupt'a de conservare poporulu nu este dar' aplecatu spre lucrarea politica. Elu numai silitu, numai revoltatu de cutesarea altor'a ori numai sub presiunea morala a claseloru mai desvoltate ié parte la viéti'a politica. In aceste casuri apoi elu este intru tóte hotaritu prin impresiunile, sub care se afla. — Cánta vreme elu numai astfelu ié parte la lucrarea politica, nu póte avé si eu atátu mai pucinu sentí trebuintia de formarea politica. Elu are si sentiesce acésta trebuintia numai atunci, candu, ajunsu la unu stadiu de desvoltare mai inaltu, este aplecatu a luá din adinsu parte la viéti'a publica.

Cum vine acestu stadiu si care este caracteristic'a lui?

Si astadata trebe sè purcedemu din desvoltarea economica. In tóte vremile desvoltarea economica este premis'a celei etice, intocmai precumu cea etica spriginulu celei economice.

Ajungendu a fi liberu, poporulu in tóte privintiele se desvoltá mai grábitu. Candu miscarea sociala este libera ea este totodata mai grabita. Si mai alesu intre desvoltarea economica si libertate legatuint'i a de corelatiune este fórté strinsa. Numai ajunsu la unu anumitu stadiu de desvoltare economica si mai alesu aflandu cá progresulu economicu in lips'a libertatii a devenitu imposibilu, omenii au reconstituitu viéti'a pe temeliu liberale. Libertatea ajunge a fi privita numai ca o conditii-

ne neaparata pentru o mai inalta desvoltare economica. Si intr'adeveru, data fiindu acésta conditiune, desvoltarea economica intra in cea mai grabita miscare. Trecendu unu timpu mai scurtu ori mai indelungatu dupa reconstituire, viéti'a economica ajunge la acelu stadiu, in care numai libertatea nu este destula pentru a face cu putintia o desvoltare mai departe. Omenii incepu a sentí trebuintia de asiediaminte, legi si indreptari, de o intréga ocármuire publica, menita in specialu a regulá si favorisá cursulu miscarii economice. Candu desvoltarea economica a ajunsu pana la acestu stadiu, candu ómenii sentiescu trebuintia de o ingrigire publica pentru viéti'a economica, ei numai decâtu cêrca sè aiba o inriurare câtu de mare asupra vietii publice. Éra-si incepe o lupta de reformatiune, — reformatiune in tóte partile vietii, dar' pornita din viéti'a in specialu economica. Majoritatea hotarítoria a ómeniloru este condusa de motive economice: numai pucini ómeni lucréza din motive etice. ²⁾

Au ajunsu popórele europene pana la acestu stadiu de desvoltare? — Nesmintitu! Cu tóte aceste, partea cea mare a populatiuniloru europene si astadi numai silita ié parte la viéti'a publica. Cum inse este asta cu putintia? — Numai astfelu, cá ocármuirile n'au lasatu ca trebuint'i a reformeloru sè fie sentita pana in cele mai de desuptu páturi ale societátii, ci numai decâtu s'au ingrigitu de satisfacerea ei. Acolo, unde acésta satisfacere a lipsitu, vedemu cea mai ferbinte agitatie. Ca esemplu aducu numai miscarile comunistiloru si in deobsce a lucratoriloru din tierile mai civilisate. Nemicu, mai veditu, nu ne aréta decâtu aceste miscári, cá masele numai prin motive economice se lasa indemnate la o miscare mai viua in viéti'a publica.

In lipsa de motive economice poporulu numai dupa presiuni morale se lasa folositu spre scopuri politice. O privire asupra vietii nóstre politice este destulu — pentruca se puna capetu tuturor indoieliloru. Este departe acestu poporu, precumu sunt departe si alte popóre europene de acelu stadiu de desvoltare, in care, sè se senta aplecare spre inriurare politica si ca urmare, trebuint'i a formarii politice.

Masele potu fi privite ca unu factoru indiferentu, care este hotaritu numai prin inriurirea claseloru sociale mai desvoltate.

Pentru acea intr'aceste clase trebuint'i a formarii politice este atátu de adencu sentita. Formandu minoritatea, ele numai lucrandu impreuna cu poporulu potu sè inriurésca cu destula putere asupra vietii publice. Astfelu ele cêrca a apesá asupra poporului, alu hotári se lucreze impreuna cu densesle si privescu invetiamentulu ca celu mai potrivit mediulocu, prin care sè inriurésca asupra

²⁾ Napoleonu I. numai prin acea a potutu deveni autocratu alu celui mai liberalu poporu, cá a satisfacutu tóte trebuintiele. Omenii nu aveau nici unu motivu pentru a inriuri asupra vietii. Not. Aut.

poporului, respandindu intr'ensulu ideile, de care ense-si sunt conduse in lucrarea lor.

În această tendință sunt ascunse motivele invetiamentului silnicu.

Partidele se lupta pentru inriurirea asupra invetiamentului. Fiesce-care ar' dorî ca ea se aiba această inriurire, ca ale sale si numai ale sale idei să fie respandite in popor.

Cestiunea invetiamentului poporalu ajunge a fi cea mai importanta cestiune publica: dar' dorere! totodata ea înceta a fi, ce trebuiesce se fie, o cestiune de cultura, fiindu privita mai alesu ca cestiune politica.

Multe si mari sunt nenorocirile, ce potu se urmeze din această tratare profanisatoria a invetiamentului. — Este unu nou chipu, in care cei de susu cërca sè-si aservésca pe cei de josu.

Dar' nici cu acestu chipu nu vomu putea schimbá cursulu firescu alu vietii.

Nesmintitu invetiamentulu trebe se puna tota silinti'a intru formarea morala si politica a cetatieniloru. Numai laudabila pôte fi numita nisuinti'a, cu care cercamu a impartesi poporul de bogati'a sufletésca, ce am fostu norocosi a ni cascigá. Ast'a s'o voimu inse si alta nu! Gandulu, care ne conduce in formare politica nu pote se fie altulu decâtu acel'a, ca se desvoltamu facultatile si se inzestramu sufletulu cu cunoscintie, prin care positi'a omului in vieti'a comuna devine clarificata. Avemu se facemu pe omu capabilu a se hotari insu-si in lucrarea sa politica: *avemu se facemu pe ómeni capabili de a lucrá impreuna*. Prin formarea facultative si impartesirea unui anumitu gradu de cunoscintie geografice, etnografice, istorice si juridice, — prin o espunere *consciintiosa* a stariloru sociale, vom ajunge fora multa greutata la realisarea acestei dorintie.

Pecatuimu inse, celu mai greu pecatu faptuimu, candu in formarea politica ne lasamu condusi de ganduri ascunse si consideratiuni politice, particulare si in deobsece false. Nu pôte fi unu pecatu mai greu decâtu acel'a, candu deja din copilaria inadusimu in viitorii cetatieni capacitatea de a se hotari ensi-si; candu, in locu de a-i face capabili de judecare nepreocupata, deja in vrist'a frageda din adinsu ii preocupamu de unu anumitu siru de idei prin espunerea neconsciintiosa a stariloru sociale. Astfelu impedecamu cursulu firescu alu desvoltarii intelectuale; astfelu pregatimu cele mai stricacióse frecari sociale. Da, cãci noi numai am pretinsu a favorisá desvoltarea firésca, numai am pretinsu a face pe ómeni capabili de a lucrá impreuna: intr'adeveru am nadusitu inse desvoltarea prin preocuparea spiriteloru si ni-am pusu tota silinti'a intru a face pe ómeni capabili de a traí in vrajmasia unii cu altii.

Cu *idei* formarea politica n'are a face: ea trebe sè se marginésca la espunerea consciintiosa a stãriloru sociale.

Prin idei inriuresce invetiamentulu numai asupra formarii morale.

Formarea morala. — Intocmai precumu formarea politica face pe ómeni capabili de a lucrá impreuna, formarea morala are se-ii face capabili de a traí impreuna.

Moral'a, dimpreuna cu religiunea sunt premisele vietii sociale. Alcatuita numai pe temelile de dreptu convietu-irea sociala este imposibila. Dreptulu statoresce numai form'a convietuirii, numai conditiunile intre care ómenii au se petróca: ensa-si convietuirea este inse moral'a.

Interesele indémna pe ómeni la convietuire; numai prin inaltierea religiósã firea lui se redica inse la acea noblétia, prin care elu este capabilu de convietuire, si numai prin legatuintiele morale, iubirea intre sine, devinu chiaru incapabili de vietuire izolata.

Prin nutirea acestoru sentieminte invetiamentulu ajunge la culmea menitiunii sale. Zedarnica este bogati'a, zedarnica cultur'a si, dèca ar fi religiune care nu este totodata si morala, zedarnica ar fi religiunea fora de morala: bogatiile ducu la desfranere, cultur'a la esagerari, religi'a la indololatria si tóte trei, in lps'a moralei, la discompunere. Legile sunt zedarnice: ele nu potu regulá o viétia, care a devenitu imposibila.

Aici este deci locul, unde prin idei, puse intr'o lectura potrivita se inriurimu asupra *formarii caracterelor*. Iubirea catra bine si scarba in facia cu reulu trebe se fie nutrita din cea mai frageda vrista pana la barbatie. Cu câtu mai multu ne va succede ast'a, dandu vointiei o directia buna, cu atâtu mai pucina ostenéla vom avé in regularea vietii. Intre ómeni onesti legile sunt de prisosu.

Dèca este sentita trebuinti'a formarii morale!? Nici candu n'au potutu fi vremi, in care ea sa nu fi fostu sentita: ea incepe cu vieti'a sociala. Ea este inse o trebuintia etica, care numai in sufletele ajunse la o desvoltare mai inalta decâtu a nóstra va potea se fie acutu sentita. Trebuintiele economice provóca invetiamentulu poporalu; trebuinti'a formarii intelectuale si acea a formarii politice lu-sustienu: trebuinti'a formarii religionara si a acea a formarii morale nici nu-lu provóca, nici nu-lu sustienu, elu inse numai prin aceste va ajunge la desvoltarea, de care este capabilu.

(Va urmá.)

A.

Adnessu la Nr. 140. din siedinti'a VII.

Nóu'a arondare a protopresbiteratelor din districtulu consistoriului aradanu.

I. Protopresbiteratulu Aradului.

1. Aradu	cu 6020 de suflete
2. Aradu—Gaiu	941 "
3. Pecic'a	" 6060 "
4. Semlacu	" 1656 "
5. Micalac'a	" 1903 "
6. Mundrulocu	" 1362 "
7. Ciceru	" 868 "
8. Tornea	" 448 "
9. Batania	" 1275 "
10. Saiteniu	" 2513 "
11. Nadlacu	" 2795 "
12. Cianadu	" 2431 "
13. Vásárhely	" 585 "
14. Szentes	" 501 "
15. Sombateni	" 2145 "
De totu 15 comune	cu 31,503 de suflete.

II. Protopresbiteratulu Chis-ineului.

1. Chitichazu	cu 2224 de suflete
2. Ciaba	" 398 "
3. Bichisiu	" 676 "
4. Giula Germ.	1109 "
5. Giula magiara	1478 "
6. Gy. Varsianu	1510 "
7. Pílu	" 1094 "
8. Otlaca	" 2116 "
9. Sicileu	" 2296 "
10. Socodoru	3698 "
11. Chisineu	" 1098 "
12. Misca	" 1595 "
13. Erdeisiu	" 498 "
14. Nadabu	" 1645 "
15. Cinteiu	" 1093 "

16. Simandu	cu 1686 de suflete
17. Macca	" 1999 "
18. Curticiu	" 4520 "
De totu 18 comune	cu 30,733 de suflete.

III. Protopresbiteratulu Vilagosiului.

1. Vilagosiu	cu 3501 de suflete
2. Covasintiu	" 3501 "
3. Gals'a	" 1333 "
4. Musc'a	" 873 "
5. Moderatu	" 2395 "
6. Agrisiu	" 2545 "
7. Araniagu	" 710 "
8. Drautiu	" 1692 "
9. Dudu	" 1321 "
10. Ternov'a	" 2204 "
11. Pancut'a	" 1546 "
12. Cherechiu	" 1815 "
13. F. Varsianu	700 "
14. Comlousiu	" 2868 "
15. Sinite	" 776 "
16. Curtacheru	" 1850 "
De totu 16 comune	cu 29,630 de suflete.

IV. Protopresbiteratulu Boros-ineului.

1. Boros-Ineu	cu 2673 de suflete
2. Repsegu	" 1203 "
3. Monereu	" 695 "
4. Bogsigu	" 1032 "
5. Sicul'a	" 3168 "
6. Cermeiu	" 1550 "
7. Somoschesiu	1902 "

8. Apateu	cu 2483	de suflete	17. Soroșiagu	cu 360	de suflete
9. Berecheiu	" 1453	"	18. Giulitia	" 1012	"
10. Talposiu	" 1620	"	19. Baia	" 512	"
11. Siepreusiu	" 2762	"	20. Slatina	" 414	"
12. Selensiu-Cig.	2259	"	21. Grosi	" 692	"
13. Iarmata	" 706	"	22. Dumbrăvitia	1068	"
14. Morod'a	" 1335	"	23. Gavasdia	" 618	"
15. Zarandu	" 2258	"	24. Batutia	" 349	"
16. Vadasu	" 676	"	25. Caprutia	" 821	"
17. Sinteia	cu 350	"	26. Monoroscia	" 342	"

De totu 17 comune cu 28,125 de suflete.

V. Protopresbiteratul Buteni-loru.

1. Buteni	cu 2514	de suflete	33. Cladov'a	" 791	"
2. Berza	" 1257	"	34. Paulisiu	" 1748	"
3. Aldesti	" 713	"	35. Minisiu	" 996	"
4. Voivodeni	" 345	"	36. Georocu	" 424	"
5. Silind'i'a	" 676	"	37. Cuvinu	" 1759	"
6. Luguseu	" 283	"	De totu 37 de comune cu 29,053 de suflete.		
7. Cavn'a	" 444	"			
8. Iarcosu	" 232	"			
9. Hodisu	" 589	"			
10. Cuiediu	" 1551	"			
11. Chisindia	" 1595	"			

12. Vasoia	" 670	"			
13. Cacareu	" 260	"			
14. Păiuseni	" 758	"			
15. Almasiu	" 1863	"			
16. Bodesci	" 634	"			
17. Cilu	" 701	"			
18. Mustesdu	" 352	"			
19. Dieciu	" 1166	"			
20. Revetisiu	" 654	"			
21. Rossia	" 754	"			
22. Cociub'a	" 79	"			
23. Berind'i'a	" 343	"			
24. Govod'sdia	" 482	"			
25. B. Sebesiu	" 779	"			
26. Chertesi	" 600	"			
27. Prezesci	" 313	"			
28. Doncieni	" 278	"			
29. Selegieni	" 488	"			
30. Ignesci	" 300	"			
31. Nadalbesci	" 317	"			
32. Mineadu	" 263	"			
33. Neagra	cu 470	de suflete			
34. Susaniu	" 491	"			
35. Slatina	" 482	"			
36. Bohanju	" 422	"			
37. Dezna	" 881	"			
38. Laazu	" 534	"			
39. Ravna	" 679	"			
40. Moniasa	" 357	"			
41. Tautiu	" 2096	"			
42. Nadasiu	" 2097	"			

De totu 42 de comune cu 30,762 de suflete

VI. Protopresbiteratul Totu-varadiiei.

1. Rosia	cu 1304	de suflete	53. Iosasielu	cu	557	de suflete
2. Obersia	" 361	"	Baltele			
3. Corbesci	" 545	"				
4. Petrisiu	" 1159	"				
5. Selisce	" 361	"				
6. Ilteu	" 858	"				
7. Tocu	" 839	"				
8. Cuiasiu	" 267	"				
9. Sovarsinu	" 941	"				
10. Tomesci	" 307	"				
11. Vienesci	" 310	"				
12. Halalisiu	" 335	"				
13. Totu-Varadia	1095	"				
14. Troasiu	" 667	"				
15. Pernesci	" 517	"				
16. Lupesci	" 788	"				

54. Finisiu	cu Vale-mare	cu 748	de suflete	9. Bruznicu	cu 1006	de suflete
55. Zimbru-Brusturescu-Dulcele	" 937	"		10. Capolnasiu	" 1328	"
56. Iosasiu	" 302	"		11. Caprior'a	" 825	"
57. Gurahontiu	" 245	"		12. Chelmachu	" 1262	"
58. Hontisioru	" 472	"		13. Chesintiu	" 1801	"
59. Satureu	" 252	"		14. Chisdia	" 91	"
60. Secaciu	" 564	"		15. Comiatu	" 587	"
61. Zeldisiu	" 613	"		16. Cuvessdia	" 1197	"
62. Soiumosiu-Bucéva	" 417	"		17. Dorgosiu	" 620	"
63. Madrizesti	" 516	"		18. Fibisiu	" 1260	"
64. Bontiesdu	" 666	"		19. Firegihazu	" 932	"
65. Holtmées	" 595	"		20. Fiscutu	" 759	"
66. Crocn'a	cu 1014	de suflete		21. Grosiu	" 367	"
De totu 66 de comune cu 29,394 de suflete.				22. Labasintiu	" 603	"

VIII. Protopresbiteratul Temisiorii.

1. Fabricu St. Ilie	910	de suflete	29. St. Miclosiu-micu	955	"
2. Maiera	cu 792	"	30. Spat'a	" 358	"
3. St. Andrasiu	306	"	31. Susitarovetiu	" 1052	"
4. Jadaniu	" 1050	"	32. Tiela	" 1093	"
5. Calacea	" 831	"	33. Ususeu	" 1389	"
6. Vinga	" 183	"	34. Vale-mare	" 450	"
7. Monostoru	" 1145	"	35. Veresmortu	" 285	"
8. Secusiciu	" 2814	"	36. Zabaltiu	" 637	"
9. Baratihazu	" 333	"	De totu 36 de comune cu 33,296 de suflete.		
10. Hodoniu	" 778	"			
11. Ghirocu	" 1630	"			
12. Medvesiu	" 407	"			
13. Mosnitia	" 896	"			
14. Ghiroda	" 885	"			
15. Remetea	" 1147	"			
16. Bucovetiu	" 1099	"			
17. Izvinu	" 1465	"			
18. Benceculu-rom.	600	"			
19. Seceanu	" 2050	"			
20. Muraniu	" 1365	"			
21. Tiernethazu	" 1233	"			
22. Chisioda	" 1025	"			
23. Saagu	" 730	"			
24. Partia	" 982	"			
25. Utvinu	" 1195	"			
26. St. Mihaiulu-rom.	1607	"			
27. Beregeu	" 2001	"			
28. Pobda	" 721	"			

De totu 28 de comune cu 30,180 de suflete.

IX. Protopresbiteratul Bana-tu-Comlosiului.

1. Ban.-Comlosiu	4817	desuflete	1. Belintiu	cu 3052	desuflete
2. Pesacu	cu 2058	"	2. Chiseteu	" 1302	"
3. Egrisiu	" 2498	"	3. Budintiu	" 603	"
4. Beb'a-vechia	" 1587	"	4. Ictaru	" 505	"
5. Valcani	" 3288	"	5. Topolovetiu	" 904	"
6. Nereu	" 836	"	6. Siustra	" 847	"
7. Iancahidu	" 1375	"	7. Siusanovetiu	" 990	"
8. Toraculu-micu	2697	"	8. Hassiasiu	" 465	"
9. Toraculu-mare	2926	"	9. Paniova	" 337	"
10. Sarcea-romana	" 1505	"	10. Babsia	" 819	"
11. Ecic'a-romana	" 2631	"	11. Dragoiesci	cu 1058	"
12. Chisiu Orosinu	" 260	"	12. Ficataru	" 908	"
13. Pustinisiu	" 503	"	13. Ohaba-Forgaciu	1780	"
14. Checia-romana	" 2000	"	14. Jabaru	" 959	"
15. Cianadulu-serbescu	" 1600	"	15. Costeiu	" 969	"
De totu 15 comune cu 30,581 de suflete.			16. Gruinu	" 896	"
			17. Balintiu	" 357	"
			18. Cutina	" 789	"
			19. Leucosiesci	" 533	"
			20. Monostoru	" 361	"
			21. Rachita	" 1166	"
			22. Bunea	" 564	"
			23. Padurani	" 155	"
			24. Remete-lunca	" 555	"
			25. Dubesci	" 935	"
			26. Ohaba-lunga	" 342	"
			27. Iersnicu	" 261	"
			28. Cladova	" 669	"
			29. Fadimacu	" 827	"
			30. Topla	cu 142	"
			31. Tergovisce	" 410	"
			32. Barr'a	" 903	"
			33. Brestovetiu	" 274	"
			34. Crivobara	" 471	"
			35. Dobresci	" 565	"
			36. Dubochi-Nadasiu	375	"
			37. Hodosiu	" 378	"
			38. Lapusnicu	" 380	"
			39. Radmanesci	" 511	"
			40. Chechesiu	" 696	"
			41. Secasiu	" 533	"
			42. Teesiu	" 333	"
			43. Vizma	" 547	"
			44. Bazosiu	" 1326	"
			45. Ianova	" 1372	"

X. Protopresbiteratul Iapovii.

1. Aleusiu	cu 1694	de suflete	De totu 45 de comune cu 33,124 de suflete.		
2. Bacamezeu	" 606	"			
3. Ohab'a serbésca	761	"			
4. Bata	" 1529	"			
5. Belotintiu	" 1251	"			
6. Birchisiu	" 1385	"			
7. Buzadu	" 726	"			
8. Bulza	" 633	"			

33,380

VARIETATI.

× Preasanti'a Sa P. Archiepiscopu si Metropolitu *Teofilu Bendela* cu ocaziunea hirotonirei Sale de arhieru, a facutu urmatorele donatiuni: fondului bisericeii catedrale din Sibiu 200 fl. v. a.; Seminarului Andreianu alu archidiecesei 100 fl. v. a. Bisericeii gr. or. din cetatea Sibiului 150. fl. v. a. si fondului scolariu dela acesta biserica 100 fl. v. a.

+ Instalarea Preasantie Sale a Archiepiscopului si Metropolitului Bucovinei *Teofilu Bendel'a* se va serba, la Cernauti, in 21 Maiu (2 Iunie) a. c.

□ (Sinodulu) bisericeii autocefale ortodoxe romane, dupa unu decretu dela 1 Maiu este convocatu spre a lucra in sedintia ordinara.

+ Viile au suferitu catra sfersitului lui Apriliu mai in tote partile Europei de bruma si pre a locurea de inghetiu. In Franci'a, spre Rinu mai cu sema vii si pometuri sunt in parte distruse. Frigulu a fostu atatu de intinsu ca lastarii de stejari si de nucu au cadiutu prefacenduse in prafu negru ca cumu ar fi fostu arsi. In Romani'a au suferitu viile in mai multe localitati atatu de gerulu de asta ierna catu si de frigulu de Aprilie. Viile de pe pole din dealulu mare sunt mai tote degerate. In dealulu Pitestiloru frigulu a atacatu vii'a atatu pe verfuri catu si pe pole. Agricultorii si specialistii ingrigiati de perderile ce incerca viile din caus'a frigului s'au ocupatu si se ocupa cu aflarea midiloceloru proprie pentru a feri viile. Formarea nouriloru artificiali, aprindiundu paie, pecure si alte substantie care producu fumu multu astufeliu ca se inveluie vii'a in tote partile, s'au cercatu cu ore care succesu. Podgorenii au indetula practica ca se preveda deca va cade brum'a peste nopte; in casu afirmativu n'au decatu se puie focu gramadiloru de paie seu alte substantie deja preparate. In apropiere de Parisu acestu midilocu a feritu de degeratu viile unde a fostu intrebuintiatu. (Rev. scient.)

— „Semanatorulu“ din Barladu, intr'unu articolu de fondu, intr'altelu vorbindu despre starea religioasa a poporului romanu de acolo dice ca: „poporulu in multe comune n'are nici bisericeii nici preoti; dragostea se recesce, credinti'a se impucineza er moravurile se inasprescu; dulceti'a, simplitatea atatu de naturale si caracteristic'a romanului, pucinu cate pucinu dispare. Si cum pote fi altu feliu? Tergurile care se facu in resiedinti'a judetului se tienu Duminec'a in locu de a se tienea Sambata. Tieranulu nostru in locu de a merge la biserica ca se primisca mangaiere sufletesca si hran'a spirituale, pleca cu caruti'a la tergu luandu si nevast'a ba chiar si copii, inundea crasmele jidovesci, si se intorce acasa deplorabile, facendu astfeliu din diu'a Domnului destinata pentru odihna spirituala si corporala o di de scandalu, de depravare si de ruina“. Astfeliu descrie si combate unu diu-ariu romanescu nemoral'a si nereligiositatea crestiniloru. O de ar face asemenea si diuaristic'a nostra de aici!

. O noua societate pentru cultur'a poporului romanu s'a formatu in Craiova. Dupa diarulu „Albin'a“ de acolo, a organizatu o espositiune de tablouri si obiecte de arte, in scopu de a respandi pe catu se pote, gustulu beleloru arti, si de a desvolta in publicu simtiulu frumosului, precumu si de a veni in ajutorulu scolariiloru fora midiloce, cu profitulu ce va produce. Espositiunea se face in sal'a liceului de acolo.

= Diu'a de 10. Maiu fiindu aniversarea suirii pe tronu a M. S. Domnitoriului Romaniei, Carolu, s'a serbatu in bisericeii catedrala din Bucuresti unu te-deum la care au asistatu tote autoritatile civile si militare.

Post'a Redactiunei.

Dlu. D. G. in Lugosiu. Spedarea fioiei nu s'a sistatu exoffo, precum credi, ci ne insinuandute pote ca abonentu si pe anulu curinte, la tiparierea de nou a adreseloru omiterea Dtale s'a facutu din nescintia. Numerii ceruti s'au speditu.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru interim. **Vinceniu Mangra.**

Prelungire de Concursu

2

pentru postulu vacante docentalu din comun'a Iancabidu pana in 2 Iunie vechiu a. c. candu si alegerea se va tiene sub condiciunile publicate in fioi'a bis. Lumin'a Nr 21, 22 si 23 din a. c. fiinduca la terminulu espiratu nici unu recurinte n'au recuratu. Iancabid: 2 Maiu 1874 v.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu inspectorulu cerc. de scole Ioanu Popoviciu parochu

Concursu

1

Pentru parochi'a vacanta *Carpinetu* protopresbiteratulu Beiu-siului; — emolumintele sunt:

a.) Pamentu parochialu de 30. cubule semanatura din care $\frac{1}{3}$ e cantoralu.
b.) Stolele indatinate si cuartiru liberu; numerulu case-loru 100.

Recurrentii sunt poftiti a -si tramite recursurile sale instruite dupa dispusetiunile stat. org. la subscrisulu administratoru protopopescu in Beiusiu (Belényes) pana la 25. maiu a. c.; er alegerea se va tienea in 26. acesteasi luni.

Beiusiu la 8. maiu 1874.

Din incredintiarea comitetulu parochialu **Vasiliu Papp** adm. protop. al Beiusinlui.

Concursu.

1

In urm'a decisiunei Consistoriali dto. 25 Ianuariu a. c. nrulu 568. pl. a devenitu vacante protopresbiteratulu *Beiusiului*: deci pentru deplinirea postulu amintitu se escrie concursu. Dotatiunea e urmatiori'a.

1. Competinti'a protopopesca dela 50 parochie a 2 fl. 10 cr.; in sum'a 105 fl.

2. Conventiunea protopopesca dela fiesce-care comuna, usata in tractulu acesta, pe anu la 300 fl.

3. Tacs'a pentru licentie de cununia dela fiesce-care trei fl.

4. Salariulu parochiei protopopesci din locu, in suma 200 fl.

5. Cortelu liberu cu o gradina de legume si stol'a indatinata dela 70 de numere.

Recurrentii au a produce testimoniu, ca au absolvatu celu pucinu 8 clase gimnasiali cu succesu bunu si deodata ca sunt bine meritati pe terenulu bisericescu si scolasticu.

Recursurile adresate comitetulu protopopescu alu Beiusiului, au a se tramite la comisariulu consistorialu *Simeonu Bica*, protopresbiterulu Oradei-mari, la *Oradea-mare*, pana in 6 Iunie a. c. st. v. era alegerea va fi in locu, in 9 Iunie a. c. st. v. —

Datu, in *Beiusiu*, in 2. Maiu a. c. st. v. 1874.

Comitetulu protopresbiteralu.

In contielegere cu dlu. **Simeonu Bica**, protopresbiterulu Oradei-mari, comisariu consistorialu.

Concursu

3

Pentru postulu invetiatorescu in comuna Balintiu tractulu protteralu alu Hasiasiului pana in 2. Iunie a. c. candu va fi si alegerea. —

Doritorii de-a ocupa acestu postu au a subscrerne recursule adresate comitetulu parochialu din Balintiu subscrisulu inspec-toru scolaru in Leocusescei, instruite cu testimoniu despre absolvarea preparandiei, despre esamenulu de calificatiune, de moralitate, si totodata aspirantii la acestu postu se aiba cunoscintie despre limb'a germana si intru un'a din Domineci seu serbatori a se present'a la biserica pentru a dovedi desteritatea in tipicu si cantu. —

Emolumintele legate la acestu postu sunt: 100 fl. v. a. 6 orgii de lemne, 4 jugere de pamentu aratoriu si cuartiru liberu cu gradina de unu jugeru de legumi. —

Balintiu in 25. Apriliu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu Insp. **Adam Ros'a.** —